

HENKILÖKUVASSA – LIISA SALPARANTA

Betoni -lehden henkilögalleriassa on haastateltavana diplomi-insinööri *Liisa Salparanta* (s. 1954 Helsingissä).

lapsena Liisa kertookin kyselleensä mikä on sementin, laastin ja betonin ero. Silloin hän kertoo myös rakastuneensa betonin tuoksuun. Ensimmäinen ei ole ruostunut, sillä betoni, vaikkei välttämättä sen tuoksu, on liittynyt kiinteästi myös Liisan työuraan.

Ylioppilaskirjoitusten jälkeinen vuosi kului Liisan mukaan haihatellen: ”Välivuosi ennen opiskeluun pyrkimisiä teki hyvää, silloin sai kokemuksia ihan muusta kuin opiskelusta.”

Opiskelupaikka löytyi sitten läheltä lapsuuskohtia: Teknillisen korkeakoulun rakennusosasto Otaniemessä. Talonrakennustekniikka oli Liisalle heti ykkösjuttu. Jo opiskeluaikana hän meni harjoittelijaksi VTT:lle silloiseen betoni- ja silikaattitekniikan laboratorioon, jota johti *Asko Sarja*. Ja sille tielle hän jäi: ”Minulla kävi tosi hyvä tsäggä. Täällä olen pysynyt kuin tatti, pian 28 vuotta”, hän nauraa.

Nauraa -verbi ei ole Liisan kanssa vietetyn juttutuokion jälkeen lainkaan liioittelua. Liisan myönteisen asenteen siivittämänä työstä eikä muustakaan näet juuri ongelmia löydy, sen sijaan mukavia ja Liisan sanoin aivan ihania asioita sitäkin enemmän.

IHANA TYÖPAIKKA

”VTT on ihana työpaikka”, hän toteaa ja kysyy voiko olla parempaa työpaikkaa kuin sellainen, jossa joka päivä saa oppia uutta. ”Rutiinitöitäkin on sopivasti antamaan turvallinen perusta työlle. Suuri osa työstä on kuitenkin ihan uutta. Onhan aivan taivaallista, kun joka päivä saa lukea ja oppia uutta.”

Ihanan työpaikan lisäksi Liisan listalla ovat ihanat kollegat ja ihanat asiakkaat. Lähimmät kollegat tarkoittavat seitsemänhenkistä Rakennusmateriaalit -tiimiä. VTT:n nykyisen organisaation mukaisesti tiimeistä muodostuu senttereitä ja niistä puolestaan klustereita, jotka taas kuuluvat kuuteen VTT:n Toiminto -lohkoon. Liisan tiimi on osa Tutkimus ja kehitys -toimintoa, muut viisi ovat: Asiakasratkaisut, Strateginen tutkimus, Yrityskasvatus, Asiantuntijapalvelut ja Konsernitoiminnot.

Liisan työuran aikana VTT:llä on läpikäyty monta organisaatiomuutosta, jotka eivät kuitenkaan ole vaikuttaneet työn perimmäiseen sisältöön. ”Oman työpaikan sijainti on täällä Otaniemessä vaihtunut monta kertaa. Kun ihmiset ympärillä ovat vaihtuneet, on saanut luotua työhön liittyen uusia hyviä yhteistyökuvioita eri alojen ihmisten kanssa. Työkaverit ovatkin kaikkialla olleet mielettömän yhteistyökkyisiä, osaavia, avuliaita, fiksuja, iloisia, jaksavia”, Liisa hehkuttaa.

Liisa Salparannan päätyminen rakennusalalle ei ole ihme tai sattuma: ”Elin lapsuuteni oikeastaan rakennustyömaalla”, hän kertoo. Työmaalla hän tarkoittaa Espoon Tapiolaa, jonka vilkkaan rakentamisen sattui juuri 1950- ja 60-luvuille Liisan lapsuus-aikaan.

Hän kertoo, että kaikki rakentamisen äänet tuntuvat edelleen valtavan turvallisilta. Niistä tulee mieleen lapsuus. ”Ja olivathan työmaat paratiisi lapselle. Työmaita ei juuri ollut aidattu ja eristetty, niinpä ne olivat meille mahtavia leikkipaikkoja”, hän muistelee aikaa, jolloin työmailla ei vielä näkynyt kieltokylttejä.

LIISA RAKASTUI BETONIN TUOKSUUN

Liisan isä oli rakennusmestari, jolla oli perheen mökillä aina jokin rakennusprojekti meneillään. Jo

1

Oman tutkijan työn helmenä *Liisa Salparanta* pitää tutkimusrypästä, jonka muodostavat *Tiehallinto, Ratahallintokeskus ja Säteilysuojakeskus* sekä vaihtelevilla kokoonpanoilla *Helsinki, Espoo, Turku ja Tampere*. Pitkäjänteinen tutkimusyhteistyö on jatkunut jo vuosikymmeniä. Yhdessä hankkeita rahoittamalla kukin osallistuja saa ”vähemmällä enemmän”.

Anna Kronlöf

PITKÄJÄNTEISTÄ TUTKIMUSTA YHTEISTYÖRYPPÄSSÄ

Diplomityönsä Liisa teki Tiehallinnolle kloridisuolojen vaikutuksesta betonin pakkasenkestävyyteen. Se ennakoiti pitkä, edelleen jatkuvaa tutkimusyhteistyökuviota.

Jo vuosikymmeniä jatkunut toimintatapa on Liisan mielestä malliesimerkki tuloksellisesta tutkimusyhteistyöstä. Tutkimusryppään ytimen muodostavat Tiehallinto, Ratahallintokeskus ja Säteilyturvakeskus. Kunnista Helsinki, Espoo, Turku ja Tampere ovat mukana eri vuosina vaihtelevin kokoonpanoin.

”Marssijärjestys on sellainen, että neuvottelemme joka vuosi tutkittavat aiheet, mukanaolijat rahoittavat sitten tutkimuspaketin yhteisesti. Kukin mukanaolija saa siten pienemmällä panostuksella isomman asian aikaan.”

Tiehallintovetoinen tutkimusyhteistyö on poikannut myös monia yksittäisten asiakkaiden teettämiä tutkimuksia. ”Monia yhteistyökuvioita yritysten kanssa on syntynyt myös sitä kautta, että olemme tehneet Tiehallinnon 1970-luvulta lähtien laatimiin sillankorjausohjeisiin liittyviä SILKO-testejä ja tutkimuksia monille korjausaineille.”

”Voisiko betonteollisuuskin hyödyntää nykyistä enemmän samantyyppistä yhteistyökuvioita”, Liisa kysyy. ”Varsinkin kun tiukat ajat herkästi nipistävät ne viimeisetkin tutkimusrahat. Yhdessä yritykset pystyisivät tilaamaan kaikkia hyödyttävän kokonaisuuden, josta kukin yritys voisi sitten jatkaa itsenäisesti eteenpäin”, hän ehdottaa, mutta jatkaa, ettei pysty suoraan ehdottamaan konkreettisia aiheita.

KÄYTÄNNÖN AIHEET KIINNOSTAVAT

Entä tutkimusaiheet? Liisa sanoo, ettei ole perinteinen tutkijatyyppi sikäli, ettei kaipaa niinkään teoreettista puolta vaan käytännölläisyyttä. ”Esimerkiksi tutkimusryppään tilaukset ovat aina sellaisia, että niillä on selvä käytännön tarve. Ensin selvitetään mistä on kysymys, mikä on ongelman syy ja miten se voidaan ratkaista. Ei niin päin että lähdetään molekyyllitasolta ja edetään siitä aiheutuneisiin ilmiöihin”, hän tiivistää.

Hän kertoo aikoinaan ilmoittautuneensa jatko-opiskelijaksi, koska ”niin oli tapana”. ”En kuitenkaan ole varsinaisten jatko-opintojen eteen tehnyt töitä. Työ sinällään on oikeastaan jatkuvaa opiskelua.”

Asiakkaiden hankkiminen on oleellinen osa myös tutkijan työtä. ”Ehkä joskus stressaavaa, jos vuodenvaihteessa ei ole tiedossa, miten projekteja tu-

lee. Tiehallinto-yhteistyö on meille sikälikin helmi, että se on jatkuvaa ja monet tutkimusryppään hankkeista ovat pitkäaikaisia ja poikivat usein selkeitä jatkohankkeita.”

Mielenkiintoa tutkijan työhön tuo myös se, että hankkeet ovat erilaisia muutenkin kuin aiheiltaan: ”Projektit voi kestää puoli vuotta, pitkäkestoisimmat kolmekin vuotta. Pieniä toimeksiantoja teen yleensä yksin, suuremmissa meitä voi olla mukana omasta ja muistakin tiimeistä useita.”

Kansainvälisiä yhteyksiä Liisalla ei työssään kovin paljon ole. Sen hän on kuitenkin huomannut, että eri maiden tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen kanssa saa VTT-läisenä erittäin helposti kontakteja. Soitolla tai sähköpostilla saa haluamansa tiedon varsin helposti. Myös se riittää, että tuntee esimerkiksi seminarin perusteella tutkimuslaitoksesta jonkun henkilön. Hänen kauttaan pääsee sitten hyvin eteenpäin.”

MÖKKI ON IKUINEN TYÖMAA

Jos Liisaa tutkijan työssä miellyttävät käytännölläiset hankkeet, vapaa-ajallaan hän tarttuu reippaasti työkaluihin. ”Sain perintönä vuonna 1939 rakennetun mummon mökin, joka on ikuinen työmaa. Tuorein projekti Luopioisissa, kuntaliitoksen myötä Pälkäneellä sijaitsevalla mökillä oli pahoin halkeilleen kellarin sokkelin uusiminen. Valut sain juuri tehtyä”, Liisa kertoo.

Mökkitontilla olevan vierasmajan Liisa rakennutti muilla, mutta kivoimman osan eli perustusten kaivamisen ja anturoiden valun hän toki teki itse. Sen lisäksi, että kesälomat kuluvat pääasiassa mökillä, siellä myös ravustetaan. Liisan mukaan ravustuksesta on kehkeytnyt jo harrastus, sillä ravustuskauden alkaessa tasan kello 12 lasketaan ensimmäinen merta veteen ja ravustus jatkuu viimeiseen tappiin.

Rapuja tietysti myös syödään ”mielettömästi”, rapukesteissä syömapuna ovat niin miesystävä kuin iso joukko kavereita.

Kesällä siis tehdään remonttia ja päivänmittaisia soutuuretkiä ja syödään rapuja, mutta talvella Liisan ykkösharrastus on hiihto. ”Murtomaahiihdosta olen pitänyt aina. Lisäksi minusta tuli liki nelikymppisenä vielä lapinhullu. Kipinä syttyi, kun osallistuin Levillä pohjoismaiseen, halkeiluasioihin liittyvään betonitapaamiseen. Pari kertaa talvessa käydään Lapissa hiihtämässä ja laskettelemassa. Hiihtokelien salliessa olen myös hypännyt Töölön kodista ratikkaan suksien kanssa, jäänyt pois Auran sairaalan kohdalla ja lähtenyt siitä Keskuspuis-

Kotialbumi

2

Liisa Salparanta pitää tutkijan työssä erityisesti käytännölläisistä hankkeista. Myös harrastuksiin liittyy kiinteästi tekeminen. Luonnossa hän liikkuu talvella mieluiten hiihtäen, kesällä soutaen tai vaeltamassa, tässä Liisa on Karhunkierroksella Lapissa syksyllä 2008.

ton laduille”, Liisa kertoo.

Lapissa Liisa on käynyt myös vaeltamassa rinka selässä ja luonnossa yöpyen. ”Meitä on neljän hengen porukka, jonka kanssa vaellamme. Se on aivan ihanaa, harmittavan harvoin vaelluksille tosin ehtii. Mutta jo seuraavan reissun suunnittelu on mukavaa.”

Sirkka Saarinen